

SŁAWOMIR ZYCH

**DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA
OŚRODKA BADAŃ NAD POLONIA
I DUSZPASTERSTWEM POLONIJNYM KUL
ZA ROK 2016**

I. OBSADA PERSONALNA

Ośrodek funkcjonował w następującym składzie: dr hab. Jacek Gołębiowski, prof. KUL oraz adiunkci: dr Paweł Janowski (do 30 IX), dr Paweł Sieradzki, dr Witalij Rosowski (oddelegowany do administracji uczelnianej) oraz ks. dr Sławomir Zych. Współpracę z Ośrodkiem podejmował ks. dr Marcin Nabozny, pracujący w Towarzystwie Przyjaciół KUL.

II. KONFERENCJE NAUKOWE

Ks. Ludwik Ruczka (1814-1896) – Ojciec Sybiraków

29 stycznia w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Kolbuszowej odbyła się konferencja naukowa „Ks. Ludwik Ruczka (1814-1896) – Ojciec Sybiraków” w 120. rocznicę śmierci tego kapłana, współorganizowana przez Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, parafię pw. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej oraz Miejską i Powiatową Bibliotekę

Publiczną w Kolbuszowej¹. Partnerem konferencji była Biblioteka Uniwersytecka KUL. Patronatem honorowym objęli ją bp rzeszowski Jan Wątroba, poseł na sejm RP Zbigniew Chmielowiec, starosta kolbuszowski Józef Kardys i burmistrz Kolbuszowej Jan Zuba, a patronatem medialnym „Niedziela Rzeszowska” i „Ziemia Kolbuszowska”. Sympozjum poprzedziła Msza św. pontyfikalna w Kolegiacie Wszystkich Świętych w Kolbuszowej pod przewodnictwem bpa pomocniczego diecezji rzeszowskiej – dra Edwarda Białogłowskiego. Okolicznościowe kazanie wygłosił proboszcz parafii kolegiackiej – ks. kanonik mgr Lucjan Szumierz. Wprowadzenia w tematykę obrad dokonał dr hab. Jacek Gołębiowski (KUL). Referaty i komunikaty wygłosili: dr Jacek Magdoń (LO im. ks. Piotra Skargi w Sędziszowie Małopolskim) – „Polacy na Syberii” (odczytany przez Grzegorza Mazana); ks. dr Roman Nir (Instytut Historii i Archiwistyki Polonijnej w Chicago) – „Pomoc amerykańskiej hierarchii kościelnej dla Polaków w latach 1940-1948”; ks. dr hab. Józef Szymański (Włocławek) – „Syberyjskie losy kapłanów diecezji kujawsko-kaliskiej po powstaniu styczniowym”; mgr Krzysztof Haptaś (Muzeum Regionalne w Mielcu) – „Duszpasterska i społeczno-polityczna posługa ks. Ludwika Ruczki w Galicji i w stolicy monarchii habsburskiej”; mgr Wojciech Mroczka (Regionalne Towarzystwo Kultury im. J.M. Gosłara w Kolbuszowej) – „Powstańcy styczniowi – Sybiracy z Kolbuszowej i okolic”; dr Bartosz Walicki (Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Sokołowie Małopolskim) – „Sokołowskie akcenty powstania styczniowego”; Krzysztof Haptaś wygłosił referat „Powstańcy styczniowi uwolnieni z zesłania dzięki ks. Ludwikowi Ruczce” w zastępstwie nieobecnej z powodu choroby prof. dr hab. Magdaleny Micińskiej z PAN. Funkcję moderatora pełnił ks. dr Sławomir Zych (KUL, redaktor naczelny „Rocznika Kolbuszowskiego”).

**Problemy organizacji nowoczesnej biblioteki naukowej:
Konferencja w 40. rocznicę śmierci dr. hab. Romualda Gustawa OFM**

29 lutego Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL był partnerem konferencji naukowej zatytułowanej „Problemy organizacji nowoczesnej biblioteki naukowej: konferencja w 40. rocznicę śmierci dr. hab. Romualda Gustawa OFM”, zorganizowanej przez Bibliotekę Uniwersytecką KUL

---

¹ Zob. E. KŁECZEK-WALICKA, *Konferencja naukowa o ks. Ludwiku Ruczce i powstańcach styczniowych „Ks. Ludwik Ruczka (1814-1896) – Ojciec Sybiraków”*. Kolbuszowa, 19 stycznia 2016 r., „Rocznik Sokołowski” 13 (2016), s. 305-312; B. WALICKI, *Konferencja naukowa „Ks. Ludwik Ruczka (1814-1896) – Ojciec Sybiraków”*. Kolbuszowa, 19 stycznia 2016 r., „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 106 (2016), s. 473-476.

---

oraz Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL². Symposium odbyło się w Czytelni Teologiczno-Filozoficznej Biblioteki Uniwersyteckiej KUL.

Polacy w kulturze Wielkiej Brytanii

16 kwietnia w Londynie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa zatytułowana „Polacy w kulturze Wielkiej Brytanii”, zorganizowana przez Towarzystwo Przyjaciół KUL, Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, parafię Chrystusa Króla na Balham w Londynie, Polską Misję Katolicką w Anglii i Walii, Fundację Armii Krajowej w Londynie, Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Instytut Polski Akcji Katolickiej w Anglii i Walii, Katedrę Historii Kościoła w Czasach Najnowszych, Metodologii i Nauk Pomocniczych Historii Kościoła KUL oraz wspólnotę Pro Ecclesia³. Symposium patronatem honorowym objęli: abp Wojciech Polak – prymas Polski, bp Wiesław Lechowicz – przewodniczący Komisji ds. Polonii i Polaków za Granicą, delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji, ambasador RP w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej Witold Sobków, ks. prof. dr hab. Antoni Dębiński – rektor KUL, ks. prałat Stefan Wylęzek – rektor Polskiej Misji Katolickiej w Anglii i Walii oraz prof. dr hab. Halina Taborska – rektor Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie. Wśród prelegentów byli pracownicy KUL: dr hab. Jacek Gołębiowski, ks. dr Marek Grygiel TChr, ks. dr Tomasz Adamczyk oraz współpracownik Ośrodka ks. dr Marcin Nabożny z TP KUL.

1 maja: w parafii św. Jana Ewangelisty na Putney w Londynie odbył się Dzień Patriotyczny, zorganizowany przez Towarzystwo Przyjaciół KUL oraz Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL⁴. Kazanie o chrześcijańskim dziedzictwie Polski w 1050-lecie chrztu wygłosił doktorant Wydziału Nauk Społecznych KUL ks. Łukasz Marczak, a dyrektor Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL dr hab. Jacek Gołębiowski przedstawił wykład „Droga Polski do niepodległości”.

---

² Zob. A. PODSIADŁY, *Problemy organizacji nowoczesnej biblioteki naukowej: w 40. rocznicę śmierci dr. hab. Romualda Gustawa OFM* [online], 07.04.2016, http://www.bu.kul.pl/problemy-organizacji-nowoczesnej-biblioteki-naukowej-w-40-rocznice-smierci-dr-hab-romualda-gustawa-ofm_art_64500.html [dostęp: 09.09.2017].

³ Zob. M. NABOŻNY, *Bliżej historii Polski. Towarzystwo Przyjaciół KUL w służbie „Deo et Patriae”*, „Przegląd Uniwersytecki” 3(2016), s. 25.

⁴ Tamże.

III. POLONIJNA NAGRODA NAUKOWA IM. IRENY I FRANCISZKA SKOWYRÓW

17 czerwca: o. dr Marian Brudzisz CSsR odebrał Nagrodę Naukową im. Ireny i Franciszka Skowyrów. Uroczyste wręczenie wyróżnienia odbyło się w Czytelnii Teologiczno-Filozoficznej Biblioteki Uniwersyteckiej KUL⁵. Ojciec dr Marian Brudzisz, absolwent Sekcji Historii Kościoła na Wydziale Teologii KUL (w 1967 roku. obronił doktorat napisany pod kierunkiem ks. prof. Mariana Rechowicza) oraz kursu archiwalnego zorganizowanego przez Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL, pracował jako duszpasterz w kościołach Redemptorystów w Zamościu i Wrocławiu oraz wykładowca historii Kościoła i dyrektor biblioteki w seminarium oo. redemptorystów, następnie w Instytucie Geografii Historycznej KUL, Archiwum Generalnym Zgromadzenia Redemptorystów w Rzymie oraz jako prefekt Biblioteki Akademii Teologii Moralnej, w 2014 r. zakończył porządkowanie Archiwum Polskiej Misji Katolickiej we Francji. Mimo osiągnięcia wieku emerytalnego, pozostaje we współpracy z Instytutem Historii Zgromadzenia Redemptorystów w Rzymie, Ośrodkiem Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, redakcjami *Polskiego Słownika Biograficznego* oraz *Słownika polskich teologów katolickich*. Opublikował także książki *Redemptoryści w Krakowie 1903-2003* (wyd. 2 zmienione, Kraków 2004) i *Archiwum Polskiej Misji Katolickiej we Francji – Archives de la Mission Catholique Polonaise de France* (Kraków–Lublin 2015). Laudację na cześć laureata wygłosił dyrektor Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL dr hab. Jacek Gołębiowski. W imieniu prowincjała Prowincji Warszawskiej Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela (redemptoryści) o. Janusza Soka list gratulacyjny odczytał o. Janusz Urban. Następnie laureat wygłosił wykład pt. „Udział redemptorystów w odrodzeniu religijnym Białorusi”.

IV. WAŻNIEJSZE WYJAZDY NAUKOWE

8-12 czerwca – dr Paweł Sieradzki prowadził kwerendę naukową w Archiwum Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskiego za Granicą w Londynie.

---

⁵ Zob. G. MISIURA, *Nagroda Naukowa im. Ireny i Franciszka Skowyrów dla o. dr. Mariana Brudzisza CSsR*, „Rocznik Kolbuszowski” 16 (2016), s. 465-468; G. MISIURA, *Nagroda Naukowa im. Ireny i Franciszka Skowyrów dla o. dr. Mariana Brudzisza CSsR*, „Almanach Ziemi Sokołowskiej” 3 (2016), s. 61-62.

1-15 lipca – dr Paweł Sieradzki prowadził kwerendę naukową w Archiwum Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Stanisława BM w Łąncucie.

18-29 lipca - dr Paweł Sieradzki prowadził kwerendę naukową w Centralnym Archiwum Wojskowym im. mjr. Bolesława Waligóry w Warszawie.

3-5 września – dr Witalij Rosowski brał udział w konferencji naukowej „Losy i znaczenie dziedzictwa kulturowego po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej i Śląska przekazanego Cerkwi prawosławnej lub Kościołom protestanckim” w Serpelicach i wygłosił referat „Źródła do dziejów klasztorów rzymskokatolickich na Ukrainie Prawobrzeżnej w zespołach archiwalnych Cerkwi prawosławnej przechowywanych w archiwach państwowych na Ukrainie”.

31 października-8 listopada – ks. dr Sławomir Zych przeprowadził kwerendę naukową w Archiwum Diecezjalnym w Rzeszowie.

V. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I NAUKOWA WŚRÓD POLONII

Wzorem lat ubiegłych prof. Jacek Gołębiowski i dr Paweł Sieradzki wygłaszali prelekcje i referaty na konferencjach organizowanych przez Polską Misję Katolicką w Anglii i Walii, Zrzeszenie Nauczycielstwa Polskiego za Granicą (Londyn). Prowadzili także zajęcia z historii Polski dla uczniów i nauczycieli Szkół Przedmiotów Ojczystych w Londynie, Accrington i Londonderry.

Ponadto dr Paweł Sieradzki wygłosił referaty na konferencjach organizowanych przez Polską Misję Katolicką w Szwajcarii (Lozanna) oraz Pontificia Facoltà Teologica Teresianum (Rzym).

VI. PUBLIKACJE

„Studia Polonijne” 38(2016), ss. 121 + 5 nlb.

„Rocznik Kolbuszowski” 16(2016), ss. 515 + 5 nlb. (redaktorem naczelnym czasopisma jest pracownik Ośrodka – ks. dr Sławomir Zych).

PAWEŁ SIERADZKI, *Between Poland and Rome. The Activity of Fr. Anzelm Gądek OCD (1884-1969) at Home and Abroad*, Lublin 2016, ss. 122.

WŁADYSŁAW WYSZOWADZKI ks., *Opieka duszpasterska nad Polonią Józefa Kardynała Glempa Prymasa Polski*, Londyn 2016 (Biblioteka Polonii, Seria A: Studia, t. 38), ss. 591 + 1 nlb.

Ponadto pracownicy Ośrodka opublikowali kilka artykułów, a dr Witalij Rosowski hasło: *Świdorski Jan (1889-1959), administrator apostolski diecezji kamienieckiej* (w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. LI, Warszawa–Kraków 2016, s. 209). Ukazało się również drugie wydanie (poszerzone) książki ks. dra Sławomira Zycha *Huta Polańska. Dzieje ośrodka duszpasterskiego* (Rzeszów 2016).